

Universal Declaration of Human Rights - Pashto/Pakhto ( )

د پوښتنو د حقوقو نړیوال اعلان
د ۱۰ دسمبر ۱۹۴۸ (۱۹۴۸-۱۲-۱۰) نېټه
د جنیوا کې د ۱۸۱ ملګرو ملتونو د نړیوالې اسمبلی د پنځمې دورې د ۱۳۲۷ (۱۹۴۸-۱۲-۱۰) شپې

مقدمه

کې د شه ژوندانه وضع او حالات رامنځ ته کړي، له هغه ځايه چې غړي هېوادونه سره منعقد شوي چې د ملګرو ملتونو په همکارۍ سره نړیوال احترام، بشري حقوقو او بنسټيزو آزادو واکمنۍ رعايت تامين کړي، له هغه ځايه چې د دغو حقوقو او آزاديو په نسبت ګډ مفاصحت د دغه تعهد د مکمل اجرا له پار د خاص اهميت لري، عمومي مجمع، بشري حقوق دغه نړۍ واله اعلاميه د نولو خلکو او هېوادونو د ګډ ارمان په توګه اعلانوي ترڅو ټول خلک او ټولنيز ارکان دغه اعلاميه تل په نظر کې ولري او هغه دې وکړي چې د نړۍ او روزنې په وسيله، د دغو حقوقو او آزادو احترام پراختيا ومومي او يا ملي او بين المللي تدریجي تدابیر، د هغوی حساسي او واقعي اجرا او پېژندنه ګډه د نړۍ هېوادونو په منځ کې وي او يا د هغو هېوادونو د خلکو په منځ کې چې د هغوی په قلمرو کې وي، تامين شي.

لومړۍ ماده:

د بشر ټول افراد آزاد نړۍ ته راځي او دحيثيت او حقوقوله پلوه سره برابر دي، ټول د عقل او وجدان خاوندان دي او

څرنگه چې د بشري کورنۍ د ټولو غړو د ذاتي حيثيت پېژندنه او د هغوی بر رنګ او انتقال نه مننونکي حقوق په نړۍ کې د ازادۍ، عدالت او سولې اساس تشکيلوي،

لکه څنگه چې د بشري حقوق تحقير او د هغو نه پېژندنه په جنسيانه عملونو منجر شوي چې د بشريت روح په ګناه مجبوروي او د هغې نړۍ ظهور يې چې په هغې کې بشر په بيان او عقیده کې آزاد او له ويرې او فقر څخه فارغ وي، د بشر د نورو اموالو تر سرليک لاندې اعلان کړی دی.

له هغه ځايه چې اساساً بايد د بشري حقوقو د قانون په اجرا کولو سره حمايت وشي، چې بشر د دروستې علاج په نوم د ظلم او فشار پر ضد په قيام مجبور نشي،

له هغه ځايه چې اساساً لازم دی چې د ملتونو تر منځ د دوستانه اړيکو پراختيا بايد تشويق شي،

له هغه ځايه چې د ملګرو ملتونو خلکو د بشر بنسټيزو حقوقو، دانسانۍ فرد د مقام او ارزښت او دنارینه وو او ښځو د حقوقو د تساوی په هکله يو ځل بيا په منشور کې خپل باور اعلان کړی او نېنگه پرېکړه يې کړې چې له نړۍ پر مخکې سره مرسته وکړي او په يو آزاد چاپيريال

پوله بل سره د وروزی په روحی سره باید چلند کړی.

دوهمه ماده:

هر څوک کولی شي پرته له هر ډول تبعیض څخه په تیره بیا د نژاد، رنگ، جنس، ژبه، مذهب، سیاسي عقیدې او یا هر بله عقیده چې وي، او همدارنگه د قوم، ټولنيزې وضعې، شتمني، زیربڼه او یا هر بل موقعیت چې وي، د ټولو هغو حقوقو او آزادو برخه چې په دغه اعلامیه کې ذکر شوي دي، گټه واخلي. سر بیره پر دې هیڅ ډول تبعیض به رامنځ ته نشي چې د یو هیواد پر سیاسي، اداری، قضایي او یا بین المللي وضعې مني وي، که څه هم دغه هیواد مستقل، تر لاس لاندې لاندې او یا غیر خود مختار وي. د هغه ځانگړتیا په یو ډول سره محدود شوي وي.

درېمه ماده:

هر څوک د ژوندانه، آزادي او شخصي امنیت حق لري.

څلورمه ماده:

هیڅوک نشي کولی چې څوک په غلامۍ کې وساتي او د غلامانو را کړه ور کړه، په هر ډول چې وي، ممنوع ده.

پنځمه ماده:

هیڅوک نشي کولی چې څوک تر شکنجې، مجازات او یا داسې چال چلن لاندې چې ظالمانه، د انسانیت او د بشري شونو پر ضد او توهمین آمیز وي، وساتي.

شپږمه ماده:

هر څوک حق لري چې د هغه حقوقی شخصیت په هر ځای کې د قانون په وړاندې د یو انسان په نوم وپېژندل شي.

اوومه ماده:

ټول خلک د قانون په وړاندې سره برابر دي او حق لري چې له تبعیض نه پرته په مساوي توگه د قانون له حمایت څخه برخمن شي. ټول حق لري چې د هر ډول تبعیض په وړاندې چې د دغې اعلامیې ناقص وي او د هر ډول تحریک په وړاندې چې د دغه ډول تبعیض د پاره رامنځ ته شي، په مساوي توگه د قانون له حمایت څخه برخمن شي.

اتمه ماده:

د هغو عملونو په وړاندې چې د هر فرد پر بنسټیزو حقوقو تجاوز وکړي او هغه حقوق د اساسي قانون او یا بل کوم

قانون په وسیله د هغه د پاره پېژندل شوي وي، هر څوک صالحو ملي محکمو ته درجوع کولو حق لري.

نهمه ماده:

هیڅوک باید په خپل سر توقيف، حبس او یا تعهد نشي.

لسمه ماده:

هر څوک په بشر تساوي سره حق لري چې د هغه د عوه د یوې مستقلې او بیطرفې محکمې په واسطه په منصفانه او عملی توگه سره ارزیايي شي او د غسې یو محکمه کولی شي، د حقوق، الزامونو او یا بل هر جزای اتهام په باب چې شخص ته موجه شوي وي، پرېکړه وکړي.

یوولسمه ماده:

۱- هر څوک چې په یو جرم مننم شوي وي، پېگناه شسیرل کیږي، تر څو یوې چې د عومې دعوا په جریان کې چې په هغه کې د هغه د دفاع له پاره ټول ضمانتونه تامین شوي وي، د هغه گناه په قانونی توگه ثابت شي.

۲- هیڅوک په دغه عمل د تر سره کولو په خاطر چې نو صوري عمل د ارتکاب په وخت کې د ملي او یا بین المللي حقوقو په موجه جرم ونه پېژندل شي، محکوم نشي. په همدې توگه له هغه سزا څخه چې د جرم د ارتکاب په وخت کې ورسره اړه پیدا کوي، شدید سزا به چانه نه ورکولی کیږي.

دوولسمه ماده:

هیڅوک په خپل شخصي ژوند، کورنیو چارو، د اوسېدو ځای او یا خپلو لیکنو کې نه بسایي چې د پخپل سر مداخلتونو هدف واقع شي او نه بسایي چې شرافت، نوم او وقار یې د تعرض لاندې واقع شي. هر څوک حق لري چې د دې ډول مداخلتونو او خنلویو پر ضد د قانون تر ساتنې لاندې واقع شي.

د یارلسمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې د هر هیواد په دننه کې په آزاد ډول تگ راتگ وکړي او خپل د اوسیدو ځای غوره کړي.

۲- هر څوک حق لري د خپل هیواد په شسرل هر هیواد پرېږدي او یا خپل هیواد ته بیرته وگرځي.

څوارلسمه ماده:

۱- هر څوک حق لري د تعقیب شکنجو او آزار پر ضد د

پناهگاه په لته کې شي او يو بل هېواد ته پناه پوښي.

۲- په هغو حالاتو کې چې تعقيب په عسومي او غير سياسي جرم او يا د ملګرو ملتونو د مقاصد او اصولو پر مخالف چال چلن پسې وي، له دغه حق څخه ګټه نشو اخيستی.

پنځلسمه ماده:

۱- هر ښوګند حق لري چې د تابعيت درلودونکي وي.

۲- هېڅوک دخپل تابعيت او يا د تابعيت د تفسیر له حق څخه په خپل سر محروم کولی نشي.

شپاړلسمه ماده:

۱- هر بائع تر اوسه حق لري له هر ډول نژادي، قومي، تابعيتي او يا مذهبي محدوديت څخه پرته بوله بل سره واده وکړي او خپله کورنۍ جوړه کړي. د ازده اجنې ژوند په ټوله سره او د هغه د انحلال په وخت کې بېخه او مېړه د واده په اړوند وچارو کې د مساوي حقوقو لرونکي دي.

۲- واده بايد د پېښې او تر په مکمل وړتيا سره په ازادانه توګه ترسره شي.

۳- کورنۍ د ټولني طبيعي او اساسي رکن دی او حق لري چې د بولي او دولت له حمايت څخه ګټه واخلي.

اووه لسمه ماده:

۱- هر شخص په انفرادي او يا په ټولنيزه توګه د مالکيت حق لري.

۲- هېڅوک د مالکيت له حق څخه محروم کولی نشي.

اتلسمه ماده:

هر ښوګند حق لري د فکر، وجدان او مذهب له ازادې څخه ګټه واخلي؛ دا حق د مذهب يا عقيدې د تغير او همدارنګه د ايمان او عقيدې د اظهار ضامن دی او هم پر مذهبي تعبياتو او ديني مراسمو په ترسره کولو شامل دی. هر ښوګند کولی شي له دغه حق څخه په انفرادي او يا ټولنيزه توګه، په خصوصي او يا عومي ډول ګټه واخلي.

نولسمه ماده:

هر ښوګند د عقيدې او بيان د ازادې حق لري او دغه حق هغه څه به برکي نيسي چې بايد دخپلو عقيدو د اظهار څخه دې ښوګند تشريش او اضطراب ونلري او د اطلاعاتو او افکار په ترلاسه کولو او ټولو ممکنه وساييلو نه د هغو په

انتشار کې د سرحدی ملاحظاتو څخه پرته دې آزاد واوسي.

شلسمه ماده:

۱- هر ښوګند حق لري په ازادانه توګه سره مسالمت آمېزه ډلې او جمعيتونه جوړ کړي.

۲- هېڅوک په اجتماع کې په ګډون کولو مجبورولی نشي.

يو ويشتمه ماده:

۱- هر ښوګند حق لري چې دخپل هېواد د عومي چارو په اداره کې په مستقيمه توګه او يا دهغو استازو په وساطت سره چې ازادانه غوره شوي دي، برخه واخلي.

۲- هر ښوګند حق لري په مساوي شرايطو سره دخپل هېواد عومي عهدونه ورسېري.

۳- د حکومت د قدرت سر چينه او بنسټ، دخلکو اراده ده. دغه اراده بايد د هغو انتخاباتو په واسطه چې په صداقت سره او په دورانې توګه ترسره شي، اظهار شي. انتخابات بايد عام او د مساواتو په رعایت کولو سره عملي شي او د پټې رایې ورکولو او يا سره ورته طريقې په واسطه ترسره شي چې د رایې ورکولو ازادې تامين کړي.

دوه ويشتمه ماده:

هر ښوګند د ټولني دغې په نوم د ټولنيز امنيت حق لري او جايز دی چې د ملي هڅو په وسيله او په نړيوالې مرستې سره اقتصادي، ټولنيز او فرهنگي حقوق چې د هغه د شخصيت آزاد ښکارندوي او د هغه د مقام د پاره لازم دي، د هر هېواد د منابع او تشکيلاتو په رعایت کولو سره ترلاسه کړي.

درې ويشتمه ماده:

۱- هر ښوګند حق لري چې کار وکړي، خپل کار په ازادانه توګه سره غوره کړي، د کار د منصفانه اورضايت پېښوونکو شرايطو غوښتونکي وي او د ښکارې په وړاندې تر حمايت لاندې واقع شي.

۲- ټول حق لري چې له هېڅ ډول تبعيض څخه پرته د مساوي کار په مقابل کې مساوي اجوره ترلاسه کړي.

۳- هر ښوګند چې کار کوي د منصفانه او رضابت پېښونکي اجوري مستحق گرځي چې دانساني شونو سره برابر

د هغه او دهغه دکورنی ژوند نامین کړی او دلروم په وخت کې د پولیسو حمایت د پلي کړي وسيلې په واسطه هغه تکميل کړی.

۴- هر څوک حق لري چې دخپلو گڼوون د شمع د پارډله خور سره اتحاد يې جوړ کړي او په اتحاد يې کې هم گڼوون وکړي.

شلمو روېيې شتمنه ماده:

هر څوک د استراحت، سلامت او نفع حق لري او په تيره سادو دورانو، رجعت يې او د کار د محمولو ساعتونو په محدد وخت سره د حقوقو مستحق دی.

پدې برخه ويشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې دخپل او دخپلې کورنۍ ارامۍ، سلامتۍ او ژوندانه ساتي: خوږاک، مسکن، طبي څارنو او لازمو بوليزو خدمتونو له پلوه نامين کړي. او همدارنگه حق لري چې د بېکارۍ د عيسرو د تلص، ناروغي، کونډې، کسبو، بړه کسبو او نورو بوليزو مواردو کې چې د انسان د ازادۍ نه دباندې مساوي نه وي د ژوندانه د اړتيا وړ وپورته کولو، د برابر له لاره تللي وي، د اړتيا سره وژندله شرايطو څخه برخمن شي.

۲- مندي او ماتو سازمان لري چې د ځانگړي مرستې او څارنې څخه گټه واخلي ماشومان ا که د واده په وجه او يا پرته له واده څخه ترې نه راغلي وي ا حق لري چې د يو ډول بوليزو حمايت څخه برخمن شي.

شپږمې ويشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري چې له سوره يې او روزني څخه برخمن شي. سوره نه او ره ژنه لري تر لره تر هغه ځايه چې په اوسني نړيوالې ستيزه زده کړو کې د يوې اړه لري، بايد مجاني وي تر مرستې زده کړې ا هاري دي. هر اړوې زده کړې بايد هموسپن پيدا کړي او عملي زده کړې بايد په منگولو مساوي شرايطو کې د پوښو بومېڅ خلاصې وي. تر څو ټول دخپلو استعدادونو پرېنا له هغه نه گټه واخلي.

۲- پورته او روزنه بايد داسې لارښوونه وشي چې د هر چا اسماني شخصيت د انکشاف د کمال حد ته ورسوي او د پوره د ازاد پو او حقوقو احترام ساتي کړي. سوره او ره ژنه بايد حسن نظام، گذشت او د مخالفو عقيدو احترام او د پوښو نژادي او مذهبي جمعيتونو او ملتونو ترمنځ

دوستي او همدارنگه د سولې د ساتني په لاره کې د ملگرو ملتونو د فعاليتونو پراختيا ساتنه کړي.

۳- مېندي او پلرونه دخپلو اولادونو د پوښو او روزني د نوعت په شوره کولو کې د لومړي شوب حق لري. او وده ويشتمه ماده:

۱- هر څوک حق لري په فرهنگي، بوليزو ژوند کې په ازادانه توگه گڼوون وکړي. د هنرو او فنونو څخه گټه واخلي او په علمي، پرمختگونو او د هغو په گټو کې برخمن واوسي.

۲- هر څوک حق لري د داسې يو نظام د سر ا سراري سرچينو کې وي چې په بوليزو او نړيواله توگه هغه حقوق او ازادۍ چې په دغه اعلاميه کې ذکر دي، نامين کړي او پرمخو عمل وکړي.

نه ويشتمه ماده:

۱- هر څوک، د هغې ټولني په وړاندې دظيفه لري چې د هغه ازاد تکامل او منگول شخصيت، برابر کړي.

۲- هر څوک د حقوقو په اجرا او دخپلو ازادو څخه به استفاده کولو، د ويازي د حقو محدود پوښو تابع دي چې د قانون په واسطه محسراً د نورو دارادو او حقوقو پوښې او رعايات کولو د نامين، د اخلاقي مسح ملتفتييانو د رعايات، عومي نظام د ټولو د سوكالي د پاره د سوي د سوكراټيکي ټولني په شرايطو کې د دېع شوي دي.

۳- داسه حقوق او ازادۍ په هڅه سره داسې د ملگرو ملتونو د مقابله او اصولو پرمخ د ترسره کېدې شي. د پوښمه ماده:

د داسې اعلاميې د مقرراتو څخه صيخ نو بايد داسې تفسر نشي چې د کوم دولت، حسه به او يا سره د پاره د داسې پوښو داسې دي چې د هغه به سوجت وگولې شي د داسې اعلاميې د مندرجو حقوقو او ازادو څخه هر يوله سکه پوښي او يا به هغه لاره کې کوم فعاليت ترسره کړي.